

עת"א 18195/01/23 - חסונה סמיר יאסר ע'ית נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

10 יולי 2023

עת"א 18195-01-23 יאסר ע'ית(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר ואח'

בפני כב' השופט עמית יוסף בן-חמו
העותר חסונה סמיר יאסר ע'ית (אסיר)
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

1. בפני עתירת אסיר בטחוני, המבקש להורות על הסרת השתייכותו הארגונית, ועל ביטול ההחלטות המנהליות שניתנו בעניינו מיום 13.12.2022 ומיום 24.11.2022.

טענות העותר

2. העותר מרצה עונש מאסר עולם בלתי קצוב ועוד 20 שנות מאסר במצטבר, החל מיום 10.02.2002, לאחר שהורשע במסגרת כתב אישום מתוקן במספר רב של אישומים: ביניהם ביצוע עבירת רצח של מורן עמית ז"ל, קשירת קשר לביצוע פשע, ביצוע עבירה של ניסיון רצח של הנרי וייל, ניסיון הצתה, הצתה, שתי עבירות הצתה נוספות, קשירת קשר לביצוע פשע לאחר שהחליט עם אחרים להצית את בית הקפה "הטברנה" בטיילת ארמון הנציב, עבירת שוד, ניסיון חבלה בכוונה מחמירה, קשירת קשר לביצוע פשע יחד עם אחרים לדקור יהודי בטיילת בכוונה לרצוח אותו, קשירת קשר לביצוע פשע נוסף-לדקור שוטרים בטיילת ארמון הנציב בכוונה לרצוח אותם ולחטוף נשקם.

כתב האישום נגד העותר, כלל עשרה אישומים כמפורט בתגובת המשיבה.

3. העותר, שהיה קטין בעת ביצוע העבירות, תושב מזרח ירושלים, טוען כי לא ניתנה לו הזכות כתושב ישראל, לקבל טיפול בין כותלי בית הסוהר על מנת להתחיל בהליך שיקומי. עם כניסתו לכלא נדרש לבחור את הארגון שאליו "ישתייך" בכלא ומבלי שניתנה לו האפשרות להיוותר ללא השתייכות ארגונית, ולכן בחר העותר להשתייך לאגף ה'פת"ח', למרות שביצע עבירותיו באופן עצמאי וללא חסות ארגונית. העותר בחר בארגון ה'פת"ח' כיוון שראה בו ארגון מתון ביחס לאחרים. העותר מצייין כי הוא מנהל הליכים להסרת השתייכותו הארגונית ושילובו בטיפול מאז שנת 2018. בקשתו נדחתה על ידי הרשות המנהלית לאור חומרת העבירות שביצע וקיומו של "חומר מודיעיני", המתייחס להלכי רוח, ומעיד על זיקה לארגון ה'פת"ח'.

4. עתירה קודמת של האסיר נדחתה. כך גם נדחתה בקשת רשות הערעור. לטענת העותר, הנימוק לדחיית הבר"ע, הוא שבמסגרתו הועלו סוגיות שלא הועלו בעתירה עצמה.
5. העותר מבקש שבית המשפט יכריע בסוגיה עקרונית-האם סעיף 4(ב) לפקנ"צ 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים", היא הדרך הנכונה לבחינת בקשות לשילובם של אסירים ביטחוניים, וטיפול ושיקום בבית הכלא. העותר טוען, כי סוגיה זו לא הוכרעה בפסיקת בית המשפט העליון, והשימוש שהמשיב עושה בסעיף זה, הוא בלתי סביר בעליל.
6. העותר טוען כי במסגרת תיקון 42 לפקודת בתי הסוהר, הוטלה חובה על המשיב לפעול לשילוב אסירים בטיפול וכן להתקין תקנות לעניין זה. חלף חלוף למעלה מעשור, לא הותקנו תקנות, ובמיוחד אין התייחסות ליישום התיקון לגבי אסירים ביטחוניים תושבי ישראל. השימוש בסעיף 4(ב), אינו נתן ביטוי בשינוי שחל במעמד הזכות לטיפול, והחובה המוטלת על שב"ס ביחס לאסירים ביטחוניים תושבי ישראל.
7. עוד טוען העותר, כי ישנה הפליה בשימוש בסעיף זה לצורך שיקום וטיפול, מאחר שהוא מיושם רק לגבי אסירים ביטחוניים ערבים, אך לא לגבי אסירים ביטחוניים יהודים.
8. כן מוסיף וטוען כי נסיבותיו של העותר, מצדיקות להסיר את השתייכותו הארגונית בהתאם לסעיף 9 לפקנ"צ 04.05.00 "תהליך הגדרת אסיר ביטחוני", ועל כן יש לקבל את עמדת גורמי הטיפול כפי שנפסק בעניין "חטיב" - רע"ב 5754-15 (חטיב נ' שב"ס).
9. לעתירה צורפו נספחים רבים, כולל תצהירי העותר בהם טען בין היתר כי מעולם לא האמין ב'פת"ח', ולא היה חלק מהארגון. בביצוע עבירותיו, לא פעל מטעם ארגון עוין מסוים, איננו מזוהה אידיאולוגית עם ארגון זה או אחר, הוא רק מזוהה עם רצח יהודים.
10. בעתירה מפרט העותר את הפעולות שנקט מאז 22/04/2018 על מנת לגרום להסרת השיוך. כולל הגשת עתירות (עת"א 30979-05-2020, שם נדחתה בקשתו לשינוי שיוכו הארגוני (והגשת רע"ב 6298-20, שנדחתה גם היא)).

תגובת המשיבה

11. המשיבה פירטה בתשובתה את נסיבות ביצוע העבירות. העותר, שעבד אז כשרת בבית ספר, הציע לנאשמים האחרים להקים חוליה שכנויה יהיה "הפנתר השחור", ושמטרתה לבצע פעולות לאומניות אלימות נגד יהודים. כגון זריקת בקבוקי תבערה על בתי מגורים, הצתת מבנים, פיגועים ורצח יהודים. בית הספר שימש כבסיס לפעילות החוליה, שם נהגו הנאשמים להתאמן, להכין בקבוקי תבערה, להסתיר ציוד שימש אותם לפעילות ולתכנון פעולותיהם. פעולות חברי החוליה החמירו עד מעצרים, בעקבות רצח שביצעו.

במסגרת תסקיר המבחן צוין שהעותר לא הביע חרטה בבית המשפט, אלא אימץ את דברי סנגורו, וקיבל אחריות מלאה לעבירות שעבר, והסביר ביצוען על רקע פוליטי לאומני.

12. על גזר הדין הוגש ערעור לביהמ"ש העליון, הערעור נדחה. בפסק הדין ציין ביהמ"ש העליון כי במדרג הפנימי בין המערערים, ראוי המערער 1 לעונש החמור ביותר. הוא זה שיזם את הקמת החוליה, התווה דרכה, תיאם ותכנן פעולותיה והיה הדמות הדומיננטית, הבוגרת ובעלת ההשפעה לעומת יתר חברי החוליה. מערער זה אף נמנע מלהביע חרטה בפני ביהמ"ש המחוזי אשר התרשם כי הוא אינו מצטער על מעשיו ועל הדרך בה בחר, למרות האמור בהקשר זה בתסקיר שירות המבחן שהוגש בטרם שמיעת הטיעונים לעונש.

עוד צוין, כי הטענה שהעלה המערער לפיה יש להתייחס לכל המעשים בהם הורשע כמכלול אחד לצורך ענישתו, הינה טענה מקוממת.

13. המשיבה מציינת כי פירטה בכתב התשובה את נסיבות ביצוע העבירות, משום שבעתירתו טוען כי הרקע לביצוע העבירות הינו רקע כלכלי והוא פעל תחת איומים שהפעיל עליו אדם אחר. המשיבה מבקשת לדחות טענה זו, לאור הנסיבות כפי שפורטו. העותר התנהג כטרוריסט, רוצח צמא דם שכל רצונו היה להרוג יהודים חפים מפשע וזאת מתוך מניע אידיאולוגי מובהק. הצגת עובדות אחרות, שונות ומשונות היום, היא משום ערעור על קביעת ביהמ"ש בגזר-הדין, ובערעור בבית המשפט העליון.

14. המשיבה מפנה לפסיקה שעשתה אבחנה בין אסירים ביטחוניים לאסירים פליליים, כאשר הנימוק לאבחנה זו, הוא שעבירות ביטחוניות נעשות פעמים רבות על רקע אידיאולוגי העומדות בבסיס ביצוען של עבירות כנגד המדינה וכנגד תושביה, וכן למאפיינים המיוחדים של אסירים מסוג זה ולתנאי כליאתם (ע"א 1076-95 מדינת ישראל נ' קונטר). וכן, הוראות פקנ"צ 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים".

15. הגדרתו של אסיר כאסיר ביטחוני מוסדרת בפקנ"צ 04.05.00. מדובר בהחלטה מנהלית שנועדה, בין היתר, לאפשר קיומם של בתי הסוהר תוך שמירה על הסדר והמשמעת, בהתחשב במאפיינים המיוחדים של אסירים אלה.

16. המשיבה מציינת כי סעיף 4(ב) לפקודה, מכיר באפשרות הסרת מגבלות באסיר ביטחוני, כולן או מקצתן, ככל שחל שינוי בולט ממשי, והוא ניתק מגע ישיר או עקיף עם הארגון, בתנאים המפורטים בסעיף.

17. אכן, סעיף 11(ד) שנוסף לפקודה במסגרת תיקון 42, קובע שעל נציב שב"ס לבחון אפשרות לשיקומו של אסיר שהוא תושב ישראל או אזרח ישראלי, ולנקוט צעדים להבטחת שלומו המרבי ולפעולות שיקום בין כותלי בית הסוהר, הפעילויות והשיקום יעשו ככל שיימצא מתאים לכך, "במועד בהיקף ובתנאים כפי שייקבעו בתקנות ובפקודות השירות". שב"ס איננו מקיים קבוצות לטיפול ייעודי באסירים ביטחוניים, זאת כיוון שהרקע בביצוע עבירות אלה באסירים, קשור בתפיסות אידיאולוגיות. לפיכך, קבוצות טיפול ייעודיות לאסירים מסוג זה, מעוררות קשיים במספר מישורים (רע"ב 5555-14 סלעב נאהל נ' ועדת השחרורים).

18. המשיבה סבורה כי שאלת התאמתו או פוטנציאל שילובו של אסיר ביטחוני בפעילות טיפולית שיקומית, הינה שאלה שנתונה **להערכה פרטנית** על בסיס נתוניו האישיים של האסיר, הרקע בבסיס ביצוע העבירות והמניעים שעמדו ביסודם, כמו גם מידת השתייכותו או סיועו לארגון טרור, וביצוע שירות בעבורו. לפיכך, לשם הערכת התאמת אסיר לפעילות שיקום כזו או אחרת, תיבחן בין היתר עמידתו בתנאים המצטברים של סעיף 4(ב).

19. המשיבה מציינת כי ההחלטה המנהלית שדחתה את בקשת העותר להסרת השיוך, נבעה בין היתר בשל העבירות החמורות המיוחסות לעותר המזוהה עם ארגון 'פת"ח', הרקע לביצוע העבירות, הדומיננטיות של העותר, והיותו והאסיר הוא בעל זיקה לארגון לאורך שנות מאסרו בתקופת המאסר. בקשתו של האסיר נבחנה על ידי גורמי המודיעין שהמליצו לדחות בקשתו לא רק בשל העבירות החמורות הביטחוניות המובהקות בהן הורשע, אלא גם היותו של האסיר בעל אידיאולוגיה וזיקה לארגון 'פת"ח' לאורך שנות מאסרו, כפי שעולה גם מתיק המודיעין.

20. שב"כ מתנגד להסרת השיוך ולשילוב בטיפול.

21. המשיבה מציינת כי עתירה דומה שהגיש העותר, נדחתה על ידי בית המשפט. בסעיף 29 לכתב התשובה, מצוטט קטע מפסק הדין הדוחה את העתירה.

דין והכרעה

22. על אף שהעותר מבקש לשוות לעתירתו דיון בשאלות עקרוניות, אני סבור כי לא מתעוררת כאן שאלה עקרונית, וכי יש לבחון את העתירה על רקע נסיבותיו הפרטניות של העותר.

23. בעת"א 30979-05-20, הגיש העותר עתירה זזה, גם שם ביקש להסיר את שיוכו הארגוני וכן לשייכו בטיפול בין כותלי הכלא. בהחלטה שניתנה ביום 21/07/2020, נדחתה בקשתו. צוין בין היתר, כי שיוכו של העותר לקבוצת אסירי 'פת"ח', אין פירושה, בהכרח, כי האסיר ביצע את העבירות בשם ארגון 'פת"ח', או שהשתייך לארגון בזמן ביצוע העבירות. ניתן ללמוד על ההשתייכות הארגונית מהתנהלות העותר בכלא. התנהלות, שבאה לאחר מועד ביצוע העבירות.

24. עוד צוין, כי מדובר בהחלטה **מנהלית** שמטרתה הינה כמפורט בפקנ"צ לעניין האסירים הביטחוניים. צוין עוד, שמתוך עיון בתיק המודיעיני, עולה שהעותר הוא בעל זיקה לארגון ה'פת"ח' לאורך כל שנות מאסרו.

25. בנוסף לכך, קיים חומר מודיעיני בדבר הלכי רוח, התנהגות שלילית ומעמדו בקרב האוכלוסייה של האסירים. ניכרת זיקה משמעותית וברורה לארגון 'פת"ח', ושב"כ מתנגד להסרת השיוך ושילובו בטיפול.

26. עניינו של העותר הוכרע כאמור בפסק הדין המפורט לעיל. מדובר במעשה בית-דין. ניתן לשוב ולפנות לבית

המשפט, ככל שהעותר יוכיח שינוי נסיבות המצדיקות שינוי ההחלטה. מתוך החומר המודיעיני שהוצג לעיוני, עולה שלא התקיימו בעניין העותר נסיבות שכאלה.

27. המידע המודיעיני שהוצג לעיוני, איננו חדש אך ניתן לקבוע כי לא נס לחו, וכי הוא עדיין רלוונטי. בעניין אחר, הנוגע להטבות לאסירים ומניעת פריבילגיות, נקבע ברע"ב 438/15 גיא וברמן נ' מ"י (23/5/15) (מזוז): "ראוי גם לציין כי לא נדרש מידע מודיעיני חדש לדחיית כל בקשה לחופשה. העובדה כי החשש הנשקף לשלום הציבור קיים מזה זמן, אין בה, בהכרח, כדי לשלול את תוקפו... ומשך הזמן לתקופת המידע הוא תלוי נסיבות קונקרטיות בעניינו של כל אסיר (רע"ב 9990/07 יזרעאלוב נ' מ"י).

28. מעמדת גורמי המודיעין מיום 07/03/2023, עולה שמדובר באסיר בעל זיקה לארגון 'פת"ח' בכל שנות מאסרו, פועל להעצימה ולחיזוקה באגפים הביטחוניים, ואף מסית אסירי 'פת"ח' לפעילות שלילית. מדובר באסיר המזוהה עם הארגון.

29. אני מפנה למיידעים המפורטים בחוות דעת שב"כ, וכן לאמור בסעיף 3 תחת הכותרת "סיכום וחוות דעת" לסעיפי משנה 2, 3 ו-4, שגרמו להתנגדותם לבקשת האסיר להסרת השתייכות.

30. במסגרת הרע"ב לבית המשפט העליון, טען העותר את כל הטענות הנטענות כאן, כולל עניין הזכות לשיקום, טענות ההפליה ויתר הטענות. בית המשפט העליון בדחותו את הערר, קבע כי:

"לאחר עיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. פסק דינו של ביהמ"ש לעניינים מנהליים איננו מעורר כל שאלה משפטית עקרונית או סוגיה בעלת חשיבות כללית, החורגת מעניינים הפרטים של הצדדים... כפי שהובהר, טענות המבקש סביב צדקת השימוש בסעיף 4(ב) לפקודת הנציבות לצורך בחינת התאמתו של אסיר ביטחוני להליך טיפולי נטענו במסגרת בקשה לרשות ערעור, כך שהערכאה הדיונית אינה נדרשה להן. מובן שהבקשה כאמור אינו המקום להעלאת טענות חדשות המהוות "מקצה שיפורים" לעתירה שהוגשה, ובית משפט זה אין תפקידו להחליט כאילו הוא יושב בערכאה הראשונה. יתר הטענות שהועלו בבקשה, הנוגעות לשאלת סיווג הפרטני של המבקש מבחינת שיוך ארגוני, (בהקשרן הוגשו גם חומרים חסויים), תחומות בד' אמותיו של עניינו הפרטי, ואין כל הצדקה להידרש להן בגלגול שלישי."

31. כאמור, אין כל שינוי בנתונים האישיים של העותר, שיש בהם כדי להביא לשינוי ההחלטה. העותר לא עומד בתנאי הסף הקבועים שהצדיקו הסרת שיוכו ושילובו בטיפול.

32. טענת העותר לפיה ההחלטה המנהלית התבססה אך ורק על עמדת גורמי מודיעין כמו שגורמי הטיפול היה מעורבים, איננה מדויקת. העותר נפגש עם ראש תחום טיפול ושיקום שפגשה אותו גם במסגרת ההליך הקודם. העו"ס ציינה שהמניע האמיתי מאחורי הרצון של העותר להסיר השתייכותו הארגונית הוא מניע תועלתני ומתוך רצון

להגדיל את הסיכוי לקציבת עונשו בעתיד, והגדלת ביקורים לכניסה מדרגה שנייה לביס"ר.

33. העותר לא שכנע כי ניתן עצמו מהארגון, ושינה את דרכו האידאולוגית.

34. העותר לא הפנה להלכה של ביהמ"ש העליון שקובעת כי אין לפעול לפי המסלול הקבוע בסעיף 4(ב) לפקנ"צ. ההחלטה של הרשות המנהלית לבדוק את בקשתו של העותר במסגרת סעיף 4(ב) הינה החלטה סבירה. בקשתו של העותר נדחתה על רקע מניעיו האמיתיים של העותר, כאשר נימוקו לבקשה הינם תועלתיים בלבד.

35. למעלה מן הצורך, אציין שגם לו היה בנמצא מסלול אחר לבחינת בקשתו של העותר, ולא דווקא על פי סעיף 4(ב), נראה שהדבר לא היה מביא לשינוי בתוצאה לאור עמדתו האידאולוגית ושמדובר באסיר בעל אידיאולוגיה ביטחונית שלילית מובהקת.

אשר על כן, אני מורה על דחיית העתירה.

ניתנה היום, כ"א תמוז תשפ"ג, 10 יולי 2023, בהעדר הצדדים.